

Täysistunto

Tiistai 26.10.2021 klo 13.59—18.38

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 175/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Nyt lähetekeskusteluun varataan enintään vain 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.48 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies ja hyvät kollegat! Seuraavassa esittelyputkessa on useita hallituksen valmistelemia verolakeja nyt eduskunnan esittelyssä ja siirtymässä sitten kohti eduskunnan valiokuntien käsittelyä.

Ensimmäisenä, arvoisa puhemies, järjestyksessä hallituksen esitys 175, joka käsittelee alkoholi- ja alkoholijuomaverotusta. Tällä esityksellä pannaan täytäntöön alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistamista koskevan direktiivin muutos. Tässä esityksessä ehdotetaan, että oluen alennetun verotason raja nostettaisiin 2,8 tilavuusprosentista 3,5 tilavuusprosenttiin etyylialkoholia.

Tämä muutos ehdotetaan toteutettavaksi siten, että sillä ei olisi nykyisillä kulutusmäärillä vaikutusta alkoholiveron tuottoon. Tästä johtuen miedon oluen verotaso nostettaisiin nykyisestä — nyt tarkkana — 24,75 sentistä 28,35 senttiin senttilitralla etyylialkoholia.

Lisäksi ehdotetaan, että toiseen EU-jäsenvaltioon toimitettavan pientuotantotodistuksen antamista koskeva direktiivin säännös pantaisiin meillä Suomessa täytäntöön siten, että pieni, riippumaton valmistaja saisi antaa toimintaansa koskevan todistuksen itse.

Lisäksi tässä esityksessä täsmennettäisiin eräitä verottomuutta koskevia säännöksiä ja päivitetäisiin samalla nyt sitten viittaukset EU-lainsäädäntöön. Ehdotettu laki astuisi voimaan ensi vuoden alusta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Viitanen.

14.50 **Pia Viitanen sd:** [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Onkohan siellä mikrofoni...

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2021 vp

Kyllä painoin, mutta ehkä se ei sitten...

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ette painanut tarpeeksi pitkään.

No niin, nyt se näyttäisi olevan punainen.

Puhemies! Kuten ministeri tuossa kertoi, niin tässä on nyt kosolti eri verolakeja, ja niin ikään nämä tulevat työllistämään meitä varsin runsaasti sitten tulevana viikkoina myöskin verojaostossa. Olemme osaa näistä jo hieman alkaneet ennakkokuulla, ja tässä tosiaan kyseessä on lähinnä direktiivin mukaista toimeenpanoa mutta myös sitten tämä tietty uudistus, jolla tätä alennettua alinta kantaa, tilavuusprosenttia nostetaan, ja se idea tässä lienee myös se, että se kannustaisi hieman näitä panimoita myöskin keksimään ja innovoimaan lisää hieman miedompia alkoholituotteita, mikä taas osaltaan voisi sitten vaikuttaa myönteisesti niin, että niitä kulutettaisiin enemmän. Olemme ymmärtäneet, että varsin pieni osa oluista, joita nyt on markkinoilla, sijoittuu tähän 2,8:n ja 3,5 tilavuusprosentin väliin — niitä on varsin vähän mutta ehkä sitten tulevaisuudessa enemmän, ja ainakin itsestäni tuntuu, että tämä sinänsä on myönteinen uudistus. Mutta toki niin tämän kuin kaikki muutkin käymme sitten jaostossa asianmukaisesti läpi, kuuntelemme asiantuntijoita ja palataan sitten asiaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Marttinen poissa. — Edustaja Hoskonen.

14.51 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Varmaan tämä uudistus on tärkeä, ja kuten ministeri hyvin osuvasti mainitsi, pitää olla tarkkana näissä prosenteissa ja niiden vaikutuksissa tähän verokertymään, eliikkä tällähän ei ole vaikutusta, tämä on verotuksellisesti neutraali.

Mutta se, mihin minä kiinnitän huomiota — nämä luvut olkoot mitä tahansa, pääasia on, että kun kerran pitää mennä tuohon, niin mennään sitten — se, mistä olen tavattoman huolissani, on se, että tässä me nyt näemme sen, miten Euroopan unioni pikkuhiljaa kietoo meidät lonkeroillaan täydellisesti tähän kaikenlaiseen turhaan. Meistä tulee tämmöisiä vassallivaltioita, jotka noudattavat nöyrästi. Ne varmaan jonain päivänä määräävät, aikanaan määräävät meidän elämästämme mitä kummallisimmilla säännöillä. Muistan eräästä valtiosta — jos puhemies sallii lyhyen vertauksen — että siellä oli aikanaan, eräässä valtiossa, semmoinen menettely, että siellä muuan poliittinen toimielin määräsi, että kylvöt on keväällä tehtävä tiettyyn aikaan mennessä, ja kun samassa valtiossa sattui olemaan pohjoisia-kin alueita, niin eteläisellä alueella kylvettiin maahan siemeniä hedelmälliseen, hyvään, lämpimään maahan ja pohjoisella alueella oli puoli metriä lunta, mutta kylvö piti tehdä ja niin se vain tehtiin. Toivon mukaan Euroopan unionissa järki löytyy, [Petri Huru: Ei löydy!] että näihin pikku nippeleihin ei mennä. Siitä minä en pidä yhtään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja al-Tae.

14.53 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Ministeriltä olisin vielä kysynyt: EU-tasolla säädettäessä, kuinka paljon tässä osataan huomioida eri maiden, eri jäsenmaiden alkoholitottumuksiin liittyviä lainalaisuuksia, kulttuuriin liittyviä lainalaisuuksia? Ymmärrän, että tässä nimenomaisessa lainsäädännössä tämä ei tee suurta eroa suuntaan tai toiseen mutta ehkä pikkaisen siihen suuntaan, mitä Hoskonen tässä ehkä vähän ajoi takaa. Kuinka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2021 vp

paljon erityisesti tämmöisessä päiheisiin liittyvässä lainsäädännöllisessä toiminnassa otetaan huomioon tämmöisiä kulttuurillisia lainalaisuuksia? — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä edustaja Myllykoski ja sen jälkeen ministerille mahdollisuus vastata.

14.53 Jari Myllykoski vas: Kiitoksia, puhemies! Mitä tässä nyt oikeastaan sanoisin näiden kahden puheenvuoron jälkeen kuin sen, että jollakin tavoin ruvetaan pikkunippeleitten kanssa pelaamaan aivan turhaa peliä. [Petri Huru: Ei ole muuta tekemistä!] Olisi ollut hienoa kuulla, että valtiovarainministeri olisi tullut tänne kertomaan, että ravintoloiden alkoholin arvonlisäveroa lasketaan, jotta me saadaan ravintolatyöntekijöille enemmän töitä ja yritystoiminta vilkastumaan.

Kyllähän jo tällä hetkellä meidän pienpanimolinjoilla on erittäin paljon alkoholittomia oluita. Suomeen tuodaan paljon alkoholittomia oluita, jotka ovat maksimissaan, taitavat olla, 0,3-prosenttisia. Mutta kun ei tämä nyt maata merelle vie, niin mikäs sitten on, kun seurataan, mihinkä EU meille näyttää tien.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, runollisesti. — Ja nyt ministeri Saarikko. Siellä oli kysymyksiä muun muassa Euroopan unionin lonkeroista. Olkaa hyvä.

14.54 Valtiovarainministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Oma juomakulttuurimme ja eurooppalainen juomakulttuuri, kyllä — toivottavasti Euroopan unionissakin näitä asioita valmisteltaessa nämä kaikki näkökulmat otetaan huomioon, ja kuten tämän salikeskustelun hyvistä puheenvuoroista voimme päätellä, niin tätä muutosta ei voida pitää nyt kovinkaan isona. Mutta on myös hyvä huomioda, että käsitykseni mukaan nämä direktiivimuutokset eivät ole suoraan velvoittavia, vaan ne ovat mahdollistavia.

Ehkä muutama kertaus tästä alkoholiverokokonaisuudesta: Alkoholiverolaissahan siis säädetään verotuksen rakenteesta, veron perusteista, siitä, mitä tuotteita verotetaan ja millä määritelmillä nämä tuotteet rakentuvat, säädetään verotasoista ja myös verottomuuden ja alennetun veron perusteista. Ja sitten nämä alkoholi- ja alkoholijuomat, jotka olivat jo lain nimessä, jaetaan tässä verolaissa rakennedirektiivin mukaisesti viiteen juomaryhmään: oluet, viinit, muut käymisteitse valmistetut alkoholijuomat, välituotteet ja etyylialkoholit. Laissa alkoholijuomalla tarkoitetaan nautittavaksi tarkoitettua juomaa, joka sisältää enemmän kuin 1,2 prosenttia etyylialkoholia. Oluen osalta alkoholijuomana kuitenkin pidetään juomaa, joka sisältää yli 0,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Kuten tässä todettiin, niin tällä ei ole nyt suoraan muutosta alkoholiverokertymään, ja tämä on tietenkin vähän toisentyypinen esitys kuin se, minkä edustaja Myllykoski tässä maalaa, joka olisi sitten jo merkittävästi myöskin verotuottoihin vaikuttava esitys. Tämä on enemmän nyt tällainen rakenteellinen muutos EU-säädösten pohjalta, kansallinen harkinta siitä, miten se laitetaan toimeen. Vaikka veromuutos, jos sellainen tehtäisiin, ei oluen nykyisillä kulutusmäärillä vaikuttaisi alkoholiveron tuottoon, verotuotto voisi muuttua nykyisestä, jos eri vahvuisten oluiden kulutus muuttuisi. Eli totta kai tällä verotuksella voi olla kulutusta ohjaavaa käytäntöä. Veromuutoksesta syntyviä käyttäytymisvaikutuksia ja niiden suuntaa on kuitenkin vielä erittäin vaikea arvioida, kun muutos on tässä vaiheessa verrattain pieni.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Nyt vielä edustaja Marttinen.

14.57 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ministerille tästä asian esittelystä, ja pahoittelen, että en aivan koko keskustelua päässyt kuulemaan.

Herra puhemies! Muutama huomio vielä tästä esityksestä ja ylipäänsä alkoholiverotuksesta.

Tämä esitetty muutos, mitä ministeri tässä kävi läpi, on kovinkin pieni — puhutaan ehkä pienestä rakenteellisesta muutoksesta — mutta haluaisin kuitenkin nostaa esille mielestäni tämän alkoholipolitiikan ison kuvan, mitä meidän pitäisi yhdessä lähteä viemään eteenpäin. Se on se, että joillain muutoksilla ja kannustuksella meidän pitäisi pystyä siirtämään sitä kulutusta kotisohvilta baareihin ja ravintoloihin, mikä taas sitten tukisi mara-alan työllisyyttä ja sitä kautta myös näiden yritysten pärjäämistä.

Tässä on tuotu esille useitakin toimenpiteitä, ensimmäisenä esimerkiksi tämä ravintoloissa tarjoillun alkoholin arvonlisäverokohtelun muutos, mitä ala on pitänyt voimakkaasti esillä. Sitten taas toisaalta voitaisiin puhua laajemminkin siitä, olisiko tulevaisuudessa mahdollista se, että ravintoloista olisi mahdollista myös ostaa mukaan esimerkiksi viinien vahvuisia alkoholijuomia, ynnä muuta. Elikkä olisi tietysti toivottavaa, että Suomessa siirryttäisiin kohti tämmöistä vapaampaa, vastuullisempaa eurooppalaista alkoholikulttuuria. Uskon kuitenkin, että keskustelun suunta ja kulttuuri ovat myös Suomessa muuttumassa tai muuttuneet, mutta ne ovat ehkä sitten niitä tulevia asioita.

Joka tapauksessa, arvoisa ministeri, käymme verojaostossa läpi hyvin tarkkaan tämän hallituksen esityksen ja katsomme sitten sen sisältöä tarkemmin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.